

MAHATMA PHULE KRISHI VIDYAPEETH, RAHURI

Seed Technology Research Unit [AICRP (NSP-Field Crops)]

Sr N o	Information
1	Name and complete Address of Research Scheme / Centre
	Seed Technology Research Unit Seed Cell Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth, Rahuri
2	Year of establishment
	11 th July, 1983
3	Major objectives/ Mandate for establishment of Research Scheme / Centre
	<ul style="list-style-type: none"> i. Standardization of seed production technology for hybrids, varieties, and their parental lines. ii. Standardization of field and seeds standards for different crops under seed production. Identification of diagnostic morphological characteristics of seed, seedlings and plant of various crop varieties/ hybrids / parental lines. iii. Assessment of storability of seeds of parents / hybrids and varieties under different conditions. Enhancement of planting value of seed by different seed treatment. iv. Testing of genetic purity and seed quality of breeder seed. v. Maximization of hybrid seed production through staggered sowing and other techniques of synchronization of flowering of parental lines. vi. Survey of status of seed quality being used by the farmers. vii. Devising seed protection measures against pests and diseases for maintenance of highest seed quality.
4	Historical background
	<p>The Seed Technology Research Unit under National Seeds Programme in Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth, Rahuri was started on 11th July, 1983 during VI Five Year Plan (NSP-II). The Seed Technology Research Unit is conducting the basic and applied research on various aspects of seed production to meet the needs of Seed Industry, Seed Research Organizations and Extension Education Agencies. The Unit works on four aspects <i>viz.</i>, Seed Production, Seed Physiology, Seed Pathology and Seed Entomology. The Seed Pathology unit has identified as a lead center where separate research programme is being implemented.</p> <p>This unit performs the Grow Out Test of the Breeder Seed produced at Central Campus and by the different satellite centers of university. Seed samples of various stages of university seed production programme are tested for germination and other seed quality parameters.</p> <p>Seed Technology Research Unit, MPKV, Rahuri was awarded the 2nd ranking among the 75 Research project operating under Mahatma Phule Agricultural University, Rahuri during 2022. The ranking was announced on 54th foundation day of the University on March 29, 2022 vide university circular No. Registrar Office/ Best Research Centre/</p>

	81/2022, dated 28/03/2022. The ICAR –Directorate of Seed Research Mau awarded the Seed Technology Research Unit, MPKV, Rahuri as a “ Best Centre Award ” for the year 2018-19 . The award was bestowed at the hands of Dr. T. Mohapatra, Secretary, DARE & DG, ICAR, New Delhi and Shri. Ashwini Kumar, Joint Secretary (Seed), DAC & FW, New Delhi, during Joint Annual Group Meeting of AICRP-on seed (Crops) & ICAR Seed Project held during 7-9 th April 2019 at CCSHAU, Hisar (Haryana). The Seed Technology Research Unit, MPKV, Rahuri received “ Center of Excellence Award 2014-15 ” in the XXX th Annual Group Meeting held on 03-05, April 2015 at Directorate of Seed Research, Mau at the auspicious hands of Dr. S. Ayyappan, Secretary, DARE and DG, ICAR, New Delhi. This unit was awarded the “ Best DUS Test Center ” in SAU category on Nov. 11, 2011. Looking to the contribution of the STRU, MPKV, Rahuri. Seed Testing Laboratory of Seed Technology Research Unit, Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth, Dist. Ahmednagar has been notified by the Government of Maharashtra as a State Seed Laboratory to carry out the analysis of the seeds of any notified kind or variety by the Seed Analysts under the Seed Act,1966 No. Biyane.1014/C.R.-in exercise of the power conferred by sub section (2) of section 4 of the Seeds Act, 1966 (54 of 1966) vide the notification published in <i>Maharashtra Government Gazette dated January 16, 2016</i>				
5	Details of sanctioned post				
	Sr No	Name of Post	No. of Posts		
			Sanctioned	Filled	Vacant
	A : Scientist				
	1	Seed Research Officer (Agril Botany)	1	1	0
	2	Senior Scientist (Plant pathology)	1	1	0
	3	Assistant. Seed Res. Officer (Seed Technology)	1	1	0
	4	Assistant. Seed Res. Officer (Entomology)	1	1	0
	5	Assistant. Seed Res. Officer (Plant Pathology)	1	1	0
	B. Technical Staff				
	6	Technical Assistant (SRA)	1	1	0
	7	Technical Assistant (SRA)	1	0	1
	8	Technical Assistant (SRA)	1	0	1
	9	Field/Lab. Assistant (JRA)	1	1	1
	10	Field/Lab. Assistant (JRA)	1	1	0
	11	Driver	1	1	0
		Total	11	09	02
6	Significant / innovative activities and programmes implemented by the Research Scheme and Centre				
	Notified Seed Testing Laboratory : Seed Testing Laboratory of Seed Technology Research Unit, Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth, Dist. Ahmednagar has been notified by the Government of Maharashtra as a State Seed Laboratory to carry out the analysis of the seeds of any notified kind or variety by the Seed Analysts under the Seed Act,1966 No. Biyane.1014/C.R.-in exercise of the power conferred by sub section (2) of section 4 of the Seeds Act, 1966 (54 of 1966) vide the notification published in <i>Maharashtra Government Gazette dated January 16, 2016</i> .				

	<p>Organization Review Meeting: Organized 10th DUS Review Meeting at MPKV, Rahuri during 26-27, February 2016 under the Chairmanship of Hon. Vice Chancellor Dr. K. P. Viswanatha, Chief Guest Dr. R. R. Hanchinal, Chairperson, Protection of Plant Varieties and farmers Right Authority, New Delhi, Dr. R.C. Agrawal, Registrar General, PPV and FRA, New Delhi, Organized XII Annual Review Meeting of ICAR Seed Project “Seed Production in Agricultural Crops” at MPKV, Rahuri during 29-30th, July 2017 under the Chairmanship of Hon. Vice Chancellor Dr. K. P. Viswanatha, MPKV, Rahuri . For this programme Chief Guest Dr. D.K. Yadava, Assistant Director General (Seeds) ICAR, New Delhi, Dr. Malvika Dadlani, For. Joint Director Research, ICAR, New Delhi , Dr. Dinesh Kumar Agarwal, Director, IISS, Mau and other 80 scientists from all over the India were present.</p>					
	<p>Sanctioned a branch office of Protection of Plant Variety and Farmers Rights Authority for Central India at Pune The Ministry of Agril. and farmers Welfare, GoI has sanctioned a branch office of Protection of Plant Variety and Farmers Rights Authority for Central India at College of Agriculture, Pune. The said branch office inaugurated on May 20, 2017 at the hands of Dr. S.K. Pattanayak, Secretary, Dept. Cooperation Agril. and farmers Welfare, GoI, Dr. K.P. Viswanatha, Vice-Chancellor, MPKV, Rahuri, Dr. R. R. Hanchinal, Chairperson, PPV&FRA, Dr. Ram Kharche, Vice-Chairman, MCAER, Dr. R.C. Agrawal, Registrar General, PPV&FRA, Ravi Prakash Dani, Vice-Chancellor, PDKV, Akola and Dr. K.M. Nagargoje, DG, MCAER, Pune.</p>					
	Training conducted					
	Sr No	Years	No. Training / Rally	Field day / Seed days	Exhibitions / Kisan Mela/	No. of Participant
	1	2015-16	19	00	00	2005
	2	2016-17	01	01	01	7611
	3	2017-18	02	00	00	530
	4	2018-19	01	00	00	120
	5	2019-20	04	00	00	200
	6	2020-21	01	00	00	1500
	7	2021-22	00	00	00	00
	8	2022-23	05	00	00	1125
	9	2023-24	01	00	00	250
		2024-25	00	00	00	00
		Total	34	01	01	13341
7	Major improved/ hybrid varieties, agriculture technologies developed at Research Scheme / Centre					
	Technologies developed					
	<ul style="list-style-type: none"> Hydro-priming technology for better field stand and yield in Sorghum and Chickpea 					
	<ul style="list-style-type: none"> Seed treatment of <i>Trichoderma viridi</i> + <i>Pseudomonas fluorescence</i> @6% each to the deshi cotton and sunflower for reducing seed mycoflora and increasing seed germination and yield. 					
	<ul style="list-style-type: none"> Seed treatment of talc-based formulation of <i>Trichoderma viride</i> @ 6 gm /kg seed to Pearl millet and Chickpea for reducing seed mycoflora and improves seed germination 					
	<ul style="list-style-type: none"> Seed treatment of talc-based formulation of <i>Pseudomonas fluorescens</i> + <i>Trichoderma viride</i> @ 6 gm /kg seed to Mungbean and Safflower for reducing seed mycoflora and improves seed germination 					

	Seed production technology for soybean <ul style="list-style-type: none"> In Soybean seed treatment with <i>Trichoderma harzianum</i> @ 6 gm/Kg for effective non chemical method for managing seed and seedling diseases and improving seedling vigour. Soybean seed treatment with vitavax 200 @ 2.0 gm/kg and storage of seed in polyline bags with initial moisture content less than 10% to maintains the storability till next planting season. Use recommended of seed rate @ 70 Kg/ha. Adopting Broad Base Furrow (BBF) planting method Maintaining optimum plant population, earthing up. Foliar spry of micronutrient and balanced fertilizer use 				
8	Major agricultural technological recommendations released by Research Scheme / Centre				
	Sr No	Discipline	Recommendations passed in		
			AGM	Joint Agresco	Total
	1	Seed Production and Certification	07	06	13
	2	Seed physiology, storage, and testing	10	04	14
	3	Seed Pathology	15	07	22
	4	Seed Entomology	10	05	15
	5	Seed Processing	04	00	04
		Total	46	22	68
9	Future road map of the research				
	<ul style="list-style-type: none"> Seed production technology for newly released hybrids and improved varieties. Validation of seed quality standard and Development of field and seed standards for seed certification and testing respectively for quality seed production. Identification of suitable seed treatment/ materials / methods and its synergetic effect on safe storage on seed. Identification of locations for diseases free seed production and development of rapid molecular techniques for detection of different seed borne diseases. Human resource development programme for demonstration of the superiority of quality seed in improving agricultural production Survey and evaluation of seed health status of farmers saved seeds with respect to disease and insect infestation. Second generation seed quality enhancement technologies and its demonstrations through farmer's participation. Molecular tools for purity testing of seed. 				
10	Measures required for improvement / strengthening of the Research Scheme / Centre				
	<ul style="list-style-type: none"> The STRU, MPKV, Rahuri is conducting the seed processing experiments voluntarily since last five years. One post of ASRO, processing may be given to STRU, MPKV, Rahuri Sanctioned grants to this unit are not sufficient to carry all research activities. New vehicle may please be provided Renovation of office building and laboratories are necessary since the laboratories are 40 years old 35 HP tractor is necessary carried out the field operations Threshing yard and Farm godown is necessary . Funds under HRD may please be provided. 				

11	Photographs (jpeg) of historical and innovative activities of the Research Scheme / Centre
	
Seed Testing Laboratory	
 <p data-bbox="302 1507 1385 1612">Award recieved by Dr. V. R. Shelar, SRO, Dr. M. B. Dhonde, CS (Seeds) & STRU Staff at the auspicious hands of Dr. S. Ayyappan, Secretary, DARE & DG, ICAR, New Delhi during XXXth Annual Group Meeting on April 3rd, 2015 at DSR, Mau (UP)</p> <p data-bbox="513 1648 1174 1682">Awarded by Directorate of Seed Research, Mau (UP)</p>	Center of Excellence award-2015

	<div data-bbox="326 136 1360 846"> <h2 style="text-align: center;">SEED TECHNOLOGY RESEARCH UNIT</h2> <h3 style="text-align: center;">MAHATMA PHULE KRISHI VIDYAPEETH, RAHURI</h3> <h2 style="text-align: center; background-color: red; color: white; padding: 5px;">RECOGNITION AWARD</h2> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p style="text-align: center;">Award to MPKV for registration of maximum number of extant notified varieties with PPV & FRA, New Delhi, received by Dr. K. P. Viswanatha, Hon'ble Vice Chancellor, MPKV, Rahuri and Dr. K. D. Kokate, Director of Research & Extension Education, MPKV Rahuri At the auspicious hands of Dr. M. S. Swaminathan, Dr. S. K. Pattanayak, Secretary, Agriculture, GOI, Dr. R. R. Hanchinal, Chairperson, PPV & FRA, New Delhi on 30/06/2016 at NASC, New Delhi.</p> <p style="text-align: center; background-color: blue; color: white; padding: 5px;">Awarded by Protection of Plant Varieties and Farmers Rights Authority, New Delhi</p> </div>
Certification of Appreciation Award 2016	
	<div data-bbox="347 942 1339 1787"> <h2 style="text-align: center;">SEED TECHNOLOGY RESEARCH UNIT</h2> <h3 style="text-align: center;">MAHATMA PHULE KRISHI VIDYAPEETH, RAHURI</h3> <h2 style="text-align: center; background-color: red; color: white; padding: 5px;">BEST CENTRE AWARD</h2> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p style="text-align: center;">Award received by Dr. V. R. Shelar, Seed Research Officer, Dr. A. V. Solanke, Chief Scientist (Seeds) & Seed Cell Staff at the auspicious hands of Dr. T. Mohapatra, Secretary, DARE & DG, ICAR, New Delhi and Shri Ashwini Kumar, Joint Secretary (Seeds), DAC & FW, New Delhi, during Joint Annual Group Meeting of AICRP-NSP (Crops) & ICAR Seed Project held during April, 7th - 9th, 2019 at CCSHAU, Hisar (Haryana).</p> <p style="text-align: center; background-color: blue; color: white; padding: 5px;">Awarded by Indian Institute of Seed Science, Mau (UP)</p> </div>
Best Centre Award for the year 2018-19	

बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना, बियाणे विभाग, मफुकवि, राहुरी

डॉ. विजय शेलार

बियाणे संशोधन अधिकारी,

जीवन गौरव पुरस्कार-२०१३

मा. श्री. आर. जी. राजन, अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक, राष्ट्रीय केमिकल्स अँड फर्टिलायझर्स लिमिटेड, मुंबई यांचे हस्ते चेंबूर, मुंबई येथे प्रदान करण्यात आला

पुरस्कर्ते - राष्ट्रीय केमिकल्स आणि फर्टिलायझर्स लिमिटेड, मुंबई

The Jivan Gaurav Award

बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना, बियाणे विभाग, मफुकवि, राहुरी

डॉ. विजय शेलार

बियाणे संशोधन अधिकारी,

वसंतराव नाईक स्मृती पुरस्कार - २०१५

मंगळवार दि. १८/०८/२०१५ रोजी पुसद जि. यवतमाळ येथे

मा. ना. श्री. एकनाथरावजी खडसे

मंत्री, कृषि, महसूल, दुग्धव्यवसाय व फलोत्पादन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

मा. श्री. मनोहरजी नाईक आणि श्री. पोपटराव पवार

यांचे हस्ते प्रदान करण्यात आला.

पुरस्कर्ते वसंतराव नाईक स्मृती प्रतिष्ठान, पुसद जि. यवतमाळ

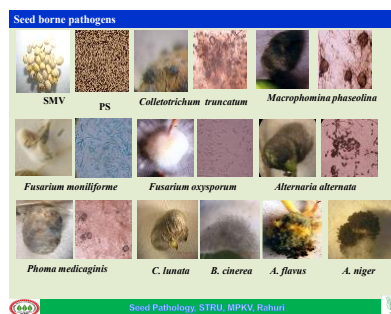
Vasantarao Naik Smriti Puraskar -2016

Certification of Recognition Award -2017

Seed Physiology Laboratory

Seed Pathology Laboratory

		
	Awareness training to farmers regarding PPV abd FRA act, 2001 at village Shenit Tal Akloe Dist. Ahmednagar on 29.02.2016	
		
	Training programme and distribution of knapsack sprayer to tribal farmers under Tribal Sub Plan at village Khirvire Tal. Akole Dist. Ahmednagar on 05.03.2016	
		
	Exhibition of local germplasm and farmers own saved seeds of different crops at village Haran khuri, Taluka. Dhadgaon , Dist.Nandurbar 17.03.2016	
	<p>Farmers Rally and Training Programme on 22.05.2017 at College of Agril. pune</p> 	

		
	<p align="center">National Training programme on Integrated Seed Improvement during 1-5 Aug.,2017, Organized by STRU, MPKV and NSRTC, Varanshi</p>	
		
	<p align="center">Training on Importance of IPR in Agriculture Research and Education on 26th September, 2018 held at MPKV Rahuri</p>	
		
	<p align="center">Virtual Brain Storming Training on “Present Status of Protection of Plant Varieties and Farmers’ Rights Act 2001 (PPVFRA) & Commercialization of Varieties Registered under PPVFRA 2001” on 11 August, 2020</p>	

Field day 24th January, 2017

ACTIVITIES

EXTENSION

STRU, MPKV, Rahuri

Field Day and farmers rally organized at MPKV, Rahuri on 24/01/2017

Biodiversity exhibition

	पत्र
	संशोधन योजना / केंद्र विषयीची माहिती
अ नं	तपशिल
१	संशोधन योजना / केंद्र नाव व पुर्ण पत्ता
	बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना, बियाणे विभाग, महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ राहुरी ता. राहुरी जिल्हा : अहमदनगर
२	स्थापना वर्ष
	११ जुलै १९८३
३	संशोधन योजना / केंद्र स्थापनेबाबतचा प्रमुख उद्देश
	<ul style="list-style-type: none"> • सरळ व संकरीत वाणांच्या अधिक बिजोत्पादनासाठी तंत्रज्ञान निश्चित करणे. • बीज प्रमाणिकारणासाठी बिजोत्पादनाचे तंत्रज्ञान निश्चित करणे तसेच विविध पिकांच्या सरळ व संकरीत वाणांचे बाह्यगुणधर्म अभ्यासणे. • विविध पिकांच्या सरळ व संकरीत वाणांच्या बियाण्यांचे साठवणुकीतील आयुष्य वाढवण्यासाठी संशोधन करणे. बिजप्रक्रियाच्या माध्यमातून बियाण्याची उगवण क्षमता वाढविण्यासाठी तंत्रज्ञान विकसीत करणे. • मुलभुत बियाण्यांची गुणवत्ता व अनुवंशिक शुद्धता तपासणे. • बियाण्यांवर येणा-या किडी व रोगांचा अभ्यास करणे तसेच बियाण्याची उगवण शक्ती टिकुण राहण्याकरता वेगवेगळे जैविक आणि वनस्पतीजन्य किटकनाशकांचा व बुरशीनाशकांचा अभ्यास करणे. • सरळ व संकरीत वाणांच्या फुलांच्या संगमाचा अभ्यास करून इतर तंत्रज्ञान द्वारे बियाणेचे उत्पादन वाढवणे. • शेतकरी वापरत असलेले बियाण्याची सर्व्हेक्षणाद्वारे अभ्यास करणे. • उच्च प्रतिये बियाण्याची गुणवत्ता राखण्यासाठी कीटक व रोगांपासुन संरक्षक उपाय करणे.
४	इतिहासीक पार्श्वभूमी
	<p>सहाय्या पंचवार्षिक योजना मध्ये राष्ट्रीय बियाणे प्रकल्प अंतर्गत महात्मा फुले कृषी विद्यापीठाच्या अधिनस्त बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना या प्रकल्पाची दिनांक ११ जुलै १९८३ रोजी स्थापना झालेली आहे. बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना बियाणे उत्पादनाच्या विविध पैलूंवर मुलभुत आणि उपयोजित बाबींवर संशोधन करत आहे. बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना प्रामुख्याने चार विभागांमार्फत बियाण्याची विविध संशोधनावर काम करत आहे. त्यामध्ये बियाणे प्रमाणीकरण, बियाणे शरीरक्रियाशास्त्र, बियाणे रोगशास्त्र आणि बियाणे किटकशास्त्र या विभागांचा प्रामुख्याने समावेश आहे. यामध्ये बियाणे रोगशास्त्र हा विभाग बियाण्याच्या रोगशास्त्रावर करीत असलेल्या संशोधनावर देश पातळीवर प्रमुख केंद्र म्हणुन निवड करण्यात आलेली आहे.</p> <p>बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना हे युनिट मध्यवर्ती परिसरातील कार्यरत असलेले सर्व योजना तसेच विद्यापीठाच्या वेगवेगळ्या केंद्राद्वारे उत्पादीत मुलभुत बियाण्याची उगवण क्षमता चाचणी करते. विद्यापीठाच्या बियाणे उत्पादन कार्यक्रमाच्या विविध टप्प्यांचे बियाणे नमुने उगवण क्षमता आणि बियाण्याच्या गुणवत्तेच्या मापदंडासाठी तपासले जातात.</p> <p>सन २०२२ मध्ये महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ, राहुरी अंतर्गत असलेल्या ७५ संशोधन प्रकल्पापैकी बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना हे युनिट द्वितीय क्रमांकाचे ५४ च्या विद्यापीठाच्या स्थापना दिनानिमित्त सन्मानित करण्यात आलेले आहे.</p> <p>भारतीय कृषी अनुसंधान परिषद अधिनस्त राष्ट्रीय बियाणे व तंत्रज्ञान संस्था, माऊ उत्तरप्रदेश यांच्याकडून सन २०१८-२०१९ या वर्षी सर्वोत्कृष्ट केंद्र पुरस्कार डॉ. टी महापत्रा, सचिव, भारतीय कृषी अनुसंधान परिषद यांच्या हस्ते दिनांक ७-९ एप्रिल २०१९ ला नवी दिल्ली येथे संयुक्त वार्षिक गट बैठकी मध्ये प्रदान करण्यात आला.</p> <p>बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना या योजनेला ०३-०५ एप्रिल २०१५ रोजी बीज संशोधन संचनालय, माऊ येथे आयोजित वार्षिक गट बैठकीत सेंटर ऑफ एक्सलन्स पुरस्कार २०१४-१५ प्रदान करण्यात आला. तसेच या योजनेला</p>

	राज्यातील कृषी विद्यापीठ या श्रेणीतील सर्वोत्कृष्ट डस चाचणी केंद्र म्हणुन दिनांक ११ नोव्हेंबर २०११ रोजी सम्मानित करण्यात आले. बियाणे विश्लेषकांकडुन कोणत्याही अधिसुचित प्रकारच्या किंवा जातीच्या बियाण्यांचे विश्लेषण करण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने या विभागाकडे असलेल्या प्रयोग शाळेला राज्य बियाणे प्रयोगशाळा म्हणुन बियाणे कलम कायदा १९६६ (५४ चा १९६६) च्या कलम २ चा पोटनियम ४ नुसार महाराष्ट्र शासन राजपत्रा नुसार दिनांक १६ जानेवारी २०१६ रोजी अधिसुचित करण्यात आलेले आहे.					
५	मंजुर पदांचा तपशील					
	अ नं	पदाचे नाव	पदांची संख्या			
	अ	शास्त्रज्ञ वर्गीय पदे				
	१	बियाणे संशोधन अधिकारी (कृषी वनस्पतीशास्त्र)	१	१		
	२	वरीष्ठ शास्त्रज्ञ (कृषी रोगशास्त्र)	१	१		
	३	सहाय्यक बियाणे संशोधन अधिकारी (बियाणे तंत्रज्ञान)	१	१		
	४	सहाय्यक बियाणे संशोधन अधिकारी (कृषी किटकशास्त्र)	१	१		
	५	सहाय्यक बियाणे संशोधन अधिकारी (कृषी रोगशास्त्र)	१	१		
	ब	तांत्रिक पदे				
	६	तांत्रिक सहाय्यक (व सं स)	१	१		
	७	तांत्रिक सहाय्यक (व सं स)	१	०		
	८	तांत्रिक सहाय्यक (व सं स)	१	०		
	९	प्रक्षेत्र / प्रयोगशाळा सहाय्यक (क सं स)	१	१		
	१०	प्रक्षेत्र / प्रयोगशाळा सहाय्यक (क सं स)	१	१		
	११	वाहन चालक	१	१		
		एकुण =	११	०९		
६	संशोधन योजना / केंद्रामार्फत राबविण्यात आलेले वैशिष्ट्यपूर्ण उपक्रम					
	<ul style="list-style-type: none">बियाणे विश्लेषकांकडुन कोणत्याही अधिसुचित प्रकारच्या किंवा जातीच्या बियाण्यांचे विश्लेषण करण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने या विभागाकडे असलेल्या प्रयोग शाळेला राज्य बियाणे प्रयोगशाळा म्हणुन बियाणे कलम कायदा १९६६ (५४ चा १९६६) च्या कलम २ चा पोटनियम ४ नुसार महाराष्ट्र शासन राजपत्रा नुसार दिनांक १६ जानेवारी २०१६ रोजी अधिसुचित करण्यात आलेले आहे.					
	<ul style="list-style-type: none">मा. कुलगुरु डॉ के पी विश्वनाथा यांच्या अध्यक्षतेखाली तसेच प्रमुख पाहुणे डॉ. आर आर हंचिनाल, अध्यक्ष, वनस्पती जातींचे संरक्षण आणि शेतकरी हक्क प्राधिकरण, नवी दिल्ली तसेच डॉ आर सी अग्रवाल, रजिस्ट्रार जनरल, पीपीव्ही आणि एफ आर ए , नवी दिल्ली यांच्या उपस्थितीत दिनांक २६-२७ फेब्रुवारी २०१६ मध्ये १० वी डस आढावा बैठक अयोजित करण्यात आली.मा. कुलगुरु डॉ के पी विश्वनाथा यांच्या अध्यक्षतेखाली कृषी पिकातील बियाणे आणि उत्पादन या गटाची १२ वी वार्षिक आढावा बैठक दिनांक २९-३० जुलै २०१७ मध्ये आयोजित करण्यात आली.भारत सरकार मान्य पीक संरक्षक अधिकार आणि शेतकरी अधिकार चे कृषी माहविद्यालय पुणे येथे मान्यवरांच्या हस्ते दिनांक २० मे २०१७ रोजी उपशाखेचे ऊद्घाटन करण्यात आले,					
	प्रशिक्षण कार्यक्रम					
	अ नं	वर्ष	प्रशिक्षण वर्ग / प्रभात फेरी	शेतकारी दिवस / बियाणे दिवस	प्रदर्शन / मेळावा	शेतकरी सहभाग संख्या
	१	२०१५-१६	१९	००	००	२००५
	२	२०१६-१७	०१	०१	०१	७६११
	३	२०१७-१८	०२	००	००	५३०
	४	२०१८-१९	०१	००	००	१२०
	५	२०१९-२०	०४	००	००	२००
	६	२०२०-२१	०१	००	००	१५००

	७	२०२१-२२	००	००	००	००
	८	२०२२-२३	०५	००	००	११२५
	९	२०२३-२४	०१	००	००	२५०
	१०	२०२४-२५	००	००	००	००
		एकुण =	३४	०१	०१	१३३४१
७	संशोधन योजना / केन्द्रमार्फत / प्रसारीत करण्यात आलेले वैशिष्ट्यपूर्ण सुधारीत / संकरीत वाण / कृषी तंत्रज्ञान					
	कृषी तंत्रज्ञान					
	<ul style="list-style-type: none"> ज्वारी आणि हरभरा पिकाच्या उत्तम उगवण क्षमतेसाठी आणि अधिक उत्पादनासाठी हायड्रो प्रायमिंग तंत्रज्ञानाचा वापर. 					
	<ul style="list-style-type: none"> देशी कपाशी आणि सुर्यफुलाच्या बियाणे चे रोग कमी करण्यासाठी तसेच अधिक उगवण क्षमता आणि उत्पादनासाठी ट्रायकोडर्मा आणि सुडोमोनस या जैविक किटकनाशकाचा वापर करण्याचे तंत्रज्ञान 					
	<ul style="list-style-type: none"> बाजरी आणि हरभरा पिकाच्या अधिक उगवण क्षमतेसाठी आणि उत्पादनासाठी ट्रायकोडर्मा ६ ग्रॅम प्रति किलो बियाणेस टाल्क अतर्भुत ट्रायकोडर्मा पावडर ची बीजप्रक्रिया करिता वापरण्याचे तंत्रज्ञान 					
	<ul style="list-style-type: none"> मुग आणि करडई पिकाच्या बियाणे चे रोग कमी करण्यासाठी तसेच अधिक उगवण क्षमतेसाठी आणि उत्पादनासाठी ट्रायकोडर्मा ६ ग्रॅम प्रति किलो बियाणेस टाल्क अतर्भुत ट्रायकोडर्मा पावडर ची बीजप्रक्रिया करिता वापरण्याचे तंत्रज्ञान 					
	<ul style="list-style-type: none"> सोयाबीन पीक उत्पादन तंत्रज्ञान सोयाबीन पिकाच्या रोपाची चांगली वाढ होण्याकरिता तसेच बियाणेजण्य रोग चे नियंत्रण करण्याकरिता ट्रायकोडर्मा ६ ग्रॅम प्रति किलो बियाणेस बीजप्रक्रिया करून वापरण्याची शिफारस करण्यात येत आहे. सोयाबीन पिकासाठी विटाम्हॅक्स २०० याचा वापर २ ग्रॅम प्रति किलो बियाणे आणि पॉलीलाइन च्या पिशवी मध्ये १०% पेक्षा कमी आद्रता ठेउन पुढील लागणीच्या हंगामापर्यंत साठवणुकीची शिफारस करण्यात येत आहे. सोयाबीन पिकासाठी ७० किलो प्रति हेक्टर पेरणीसाठी बियाण्याचा दर वापरण्यात यावा. ब्रॉड बेड फरो चा वापर लागणीच्या पद्धतीसाठी करण्यात यावा. पिकाच्या झाडांची संख्या मर्यादीत ठेवून त्याला मातीची भर द्यावी. सुक्ष्म अन्नद्रव्य आणि शिफारशीत खत मात्रेचा पानांवर फवारणी द्वारे वापर करण्यात यावा. 					
८	संशोधन योजना / केंद्रमार्फत प्रसारीत करण्यात आलेले वैशिष्ट्यपूर्ण कृषी संशोधन शिफारसी					
			शिफारसी मान्यता प्राप्त बैठक			
	अ नं	विभाग	वार्षिक आढावा बैठके	संयुक्त कृषी आढावा बैठके	एकुण	
	१	पीक उत्पादन आणि प्रमाणीकरण	०७	०६	१३	
	२	बियाणे शरीरक्रियाशास्त्र	१०	०४	१४	
	३	बियाणे रोगशास्त्र	१५	०७	२२	
	४	बियाणे किटकशास्त्र	१०	०५	१५	
	५	बियाणे प्रक्रिया	०४	००	०४	
		एकुण =	४६	२२	६८	
९	पुढील संशोधनाची दिशा					
	<ul style="list-style-type: none"> सरळ व संकरीत वाणांसाठी बियाणे उत्पादन तंत्रज्ञान विकसीत करणे 					
	<ul style="list-style-type: none"> बियाणे गुणवत्ता मापदंडाची तपासणी तसेच शेतातील पिके आणि बियाणे यांची बियाणे प्रमाणीकरण आणि तपासणीचे मापदंड विकसीत करणे 					
	<ul style="list-style-type: none"> विविध पिकांच्या बिजप्रक्रिया / साहित्य / पद्धतींचा शोध घेणे तसेच त्यांचा बियाणे साठवणुकीवर होणारा परिणाम अभ्यासणे. 					
	<ul style="list-style-type: none"> रोग मुक्त बियाणे उत्पादनासाठी जागेची निवड करणे तसेच बियाणेजण्य उदभवणा-या रोगांचा अभ्यास करण्यासाठी जैवतंत्रज्ञानाच्या पद्धती विकसीत करणे. 					
	<ul style="list-style-type: none"> कृषी उत्पादन वाढविण्यासाठी मनुष्यबळ विकास कार्यक्रमा अंतर्गत बियाणे गुणवत्ता वाढविण्यासाठी प्रयत्न करणे 					

	<ul style="list-style-type: none"> किड आणि रोग यांचा शेतक-याच्या शेतावर बियाणे चे आरोग्य तापसणी साठी सर्व्हेक्षणाद्वारे अभ्यास करणे. द्वितीय स्थानाचे बियाण्याची गुणवत्ता वाढविण्यासाठी शेतक-याच्या शेतावर प्रात्यक्षिकाद्वारे शेतक-यांचा सहभाग नोंदवणे. जैवतंत्रज्ञानाचा वापर करून बियाण्याची शुद्धता तपासणे .
१०	<p>संशोधन योजना / केंद्राच्या सुधारण्यासाठी / बळकटीकरणासाठी आवश्यक असलेले उपाय</p> <ul style="list-style-type: none"> बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना या विभागात मागील पाच वर्षा पासून बियाणे प्रक्रिया विभागाचे प्रयोग घेतले जातात त्यामुळे या योजनेला एक बिज प्रक्रिया विषयाचा सहाय्यक बियाणे संशोधन अधिकारी हे पद मंजूर करण्यात यावे. संशोधनासाठी पुरेसा निधी उपलब्ध करून देण्यात यावा. विविध भेटी तसेच कार्यक्रमासाठी कायम स्वरुपी चार चाकी वाहन उपलब्ध करून देण्यात यावे. चाळीस वर्षा पुर्वीची इमारत व प्रयोगशाळा असल्यामुळे नविन इमारत व प्रयोगशाळा साठी नविन इमारत व प्रयोग शाळेची गरज आहे. बियाणे उत्पादनासाठी तसेच शेतातील विविध कामे करण्यासाठी ३५ एच पी ट्रॅक्टर ची आवश्यकता आहे. ग्रेशॉण यार्ड आणि गोडावुन ची आवश्यकता आहे. मनुष्यबळ विकासासाठी पुरेसा निधी आवश्यक आहे.
१०	<p>संशोधन योजना / केंद्राचे ऐतिहासिक नाविण्यपूर्ण ठळक घडामोडींचे क्षणचित्रे / फोटो</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 20px;"> </div> </div>
	<p>बियाणे प्रयोगशाळा</p>

	<div data-bbox="457 96 1321 699"> <h2 style="text-align: center;">SEED TECHNOLOGY RESEARCH UNIT</h2> <h3 style="text-align: center;">MAHATMA PHULE KRISHI VIDYAPEETH, RAHURI</h3> <h2 style="text-align: center; background-color: red; color: white;">CENTRE OF EXCELLENCE AWARD</h2> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p style="text-align: center;">Award recieved by Dr. V. R. Shelar, SRO, Dr. M. B. Dhonde, CS (Seeds) & STRU Staff at the auspicious hands of Dr. S. Ayyappan, Secretary, DARE & DG, ICAR, New Delhi during XXXth Annual Group Meeting on April 3rd, 2015 at DSR, Mau (UP)</p> <p style="text-align: center; background-color: blue; color: white;">Awarded by Directorate of Seed Research, Mau (UP)</p> </div>
	<p style="text-align: center;">सेंटर ऑफ एक्सलन्स पुरस्कार २०१५</p>
	<div data-bbox="373 810 1406 1518"> <h2 style="text-align: center;">SEED TECHNOLOGY RESEARCH UNIT</h2> <h3 style="text-align: center;">MAHATMA PHULE KRISHI VIDYAPEETH, RAHURI</h3> <h2 style="text-align: center; background-color: red; color: white;">RECOGNITION AWARD</h2> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p style="text-align: center;">Award to MPKV for registration of maximum number of extant notified varieties with PPV & FRA, New Delhi, received by Dr. K. P. Viswanatha, Hon'ble Vice Chancellor, MPKV, Rahuri and Dr. K. D. Kokate, Director of Research & Extension Education, MPKV Rahuri At the auspicious hands of Dr. M. S. Swaminathan, Dr. S. K. Pattanayak, Secretary, Agriculture, GOI, Dr. R. R. Hanchinal, Chairperson, PPV & FRA, New Delhi on 30/06/2016 at NASC, New Delhi.</p> <p style="text-align: center; background-color: blue; color: white;">Awarded by Protection of Plant Varieties and Farmers Rights Authority, New Delhi</p> </div>
	<p style="text-align: center;">सर्टीफिकेशन ऑफ अप्रिसियेशन पुरस्कार २०१६</p>

SEED TECHNOLOGY RESEARCH UNIT

MAHATMA PHULE KRISHI VIDYAPEETH, RAHURI

BEST CENTRE AWARD

Award received by **Dr. V. R. Shelar**, Seed Research Officer, **Dr. A. V. Solanke**, Chief Scientist (Seeds) & Seed Cell Staff at the auspicious hands of **Dr. T. Mohapatra**, Secretary, DARE & DG, ICAR, New Delhi and **Shri Ashwini Kumar**, Joint Secretary (Seeds), DAC & FW, New Delhi, during Joint Annual Group Meeting of AICRP- NSP (Crops) & ICAR Seed Project held during April, 7th - 9th, 2019 at CCSHAU, Hisar (Haryana).

Awarded by Indian Institute of Seed Science, Mau (UP)

उत्कृष्ट संशोधन केंद्र पुरस्कार २०१९

बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना, बियाणे विभाग, मफुकृवि, राहुरी

डॉ. विजय शेलार

बियाणे संशोधन अधिकारी,

जीवन गौरव पुरस्कार-२०१३

मा. श्री. आर. जी. राजन, अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक, राष्ट्रीय केमिकल्स अँड फर्टिलायझर्स लिमिटेड, मुंबई यांचे हस्ते चेंबूर, मुंबई येथे प्रदान करण्यात आला

पुरस्कर्ते - राष्ट्रीय केमिकल्स आणि फर्टिलायझर्स लिमिटेड, मुंबई

जीवन गौरव पुरस्कार

	<div data-bbox="391 96 1386 947"> <p>बियाणे तंत्रज्ञान संशोधन योजना, बियाणे विभाग, मफुकृवि, राहुरी</p> <p>डॉ. विजय शेलार बियाणे संशोधन अधिकारी,</p> <p>वसंतराव नाईक स्मृती पुरस्कार - २०१५</p> <p>मंगळवार दि. १८/०८/२०१५ रोजी पुसद जि. यवतमाळ येथे मा. ना. श्री. एकनाथरावजी खडसे मंत्री, कृषि, महसूल, दुग्धव्यवसाय व फलोत्पादन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई मा. श्री. मनोहरजी नाईक आणि श्री. पोपटराव पवार यांचे हस्ते प्रदान करण्यात आला.</p> <p>पुरस्कर्ते वसंतराव नाईक स्मृती प्रतिष्ठान, पुसद जि. यवतमाळ</p> </div>
	<div data-bbox="269 953 1515 1020"> <p>वसंतराव नाईक स्मृती पुरस्कार २०१६</p> </div>
	<div data-bbox="391 1125 1386 1793"> <p>SEED TECHNOLOGY RESEARCH UNIT MAHATMA PHULE KRISHI VIDYAPEETH, RAHURI</p> <p>CERTIFICATE OF RECOGNITION to Dr. V. R. Shelar</p> <p>For contribution in implementation of various provisions of PPV&FR Act, 2001 at the auspicious hands of Dr. S. K. Patil, Hon'ble Vice-Chancellor, IGKV, Raipur, Dr. R. R. Hanchinal, Chairperson, PPV&FRA, GOI, New Delhi at IGKV, Raipur during 11th DUS Review Meeting at IGKV, Raipur on 27th February, 2017.</p> <p>Awarded by Protection of Plant Varieties & Farmers' Rights Authority, GOI, New Delhi</p> </div>
	<div data-bbox="269 1799 1515 1866"> <p>सर्टीफिकेट ऑफ रेकग्नायझेशन पुरस्कार २०१७</p> </div>

																																
बियाणे शरीरक्रियाशास्त्र प्रयोगशाळा																																
		<table border="1"><thead><tr><th colspan="10">Seed borne pathogens</th></tr></thead><tbody><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td colspan="4"></td></tr></tbody></table> <p>Seed Pathology, STRU, MPKV, Rahuri</p>	Seed borne pathogens																													
Seed borne pathogens																																
																																
																																
बियाणे रोगशास्त्र प्रयोगशाळा																																
																																
शेतकरी प्रशिक्षण २०१६																																
																																

	फवारणी पंप वाटप कार्यक्रम २०१६	
		
	जैव विविधता मेळावा	
	Farmers Rally and Training Programme on 22.05.2017 at College of Agril. pune	
		
	शेतकरी मेळावा, पुणे २०१७	
		
	राष्ट्रीय प्रशिक्षण कार्यक्रम	
		
	आय पी आर प्रशिक्षण कार्यक्रम	

ऑनलाइन प्रशिक्षण कार्यक्रम

शेतकरी मेळावा २०१७

जैव विविधता प्रदर्शन